

Nr 143.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen rörande ratifikation av bosättnings- och sjöfartsavtal mellan Sverige och Frankrike; given Stockholms slott den 19 februari 1954.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 12 regeringsformen, föreslå riksdagen att godkänna ratifikation av bosättnings- och sjöfartsavtal mellan Sverige och Frankrike.

GUSTAF ADOLF.

Östen Undén.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

Genom avtalet regleras dels den rättsliga ställning som skall tillkomma vardera landets medborgare inom det andra landets område, dels vilka förmåner som ömsesidigt skall tillerkännas handelssjöfarten.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 februari 1954.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, finans-, handels- och inrikesdepartementen anmäler chefen för utrikesdepartementet fråga om *ratifikation av ett den 16 februari 1954 undertecknat bosättnings- och sjöfartsavtal mellan Sverige och Frankrike* och anför:

Den 30 december 1881 avslutades mellan de Förenade Konungarikena Sverige och Norge, å ena sidan, och Frankrike, å andra sidan, dels en handelstraktat och dels en sjöfartstraktat, båda gällande för tio år, med ett års ömsesidig uppsägningstid. Med undantag för vissa artiklar förlängdes den 13 januari 1892 traktaternas giltighetstid provisoriskt och utan angivande av bestämd tidrymd. I en överenskommelse mellan Frankrike och Sverige angående handelsförbindelserna av den 2 december 1908 avtalades därefter viss ändring i handelstraktaten.

Den 10 september 1918 uppsades såväl handels- som sjöfartstraktaten av franska regeringen med verkan från den 10 september 1919. Anledningen härtill var att, då den franska handelslagstiftningen förutsattes komma att undergå förändringar efter det pågående världskrigets slut, franska regeringen ansåg det nödvändigt att återtaga sin fulla handlingsfrihet på det ekonomiska området och därför fann sig böra uppsäga samtliga avtal som låg till grund för Frankrikes dittillsvarande ekonomiska förbindelser med andra länder.

I avvaktan på förhandlingar om nya traktater mellan Sverige och Frankrike medgavs under hand från fransk sida, till undvikande av ett traktatlöst tillstånd, att de gamla traktaterna *par tacite reconduction* förlängdes i tremånadersperioder.

Ehuru frågan om ett avslutande av nya traktater under de därpå följande åren vid flera tillfällen under hand fördes på tal mellan svenska och franska vederbörande, kom några förhandlingar likväl icke till stånd.

Oaktat det stora antal tremånadersperioder som förflutit sedan deras uppsägande, har 1881 års traktater sålunda kommit att förbliva åtminstone formellt gällande. I praktiken har emellertid traktaterna, enligt vad de gångna årens erfarenhet utvisat, kommit att i det närmaste förlora all verklig betydelse, bl. a. på grund av den restriktivitet varmed de från fransk sida tolkats och tillämpats. Att märka är vidare att frågor rörande handelsutbytet, vilka ursprungligen intog en central ställning i handelstraktaten, alltsedan 1930-talets början kommit att regleras i särskilda kortfristiga handelsöverenskommelser.

På grund av nu anförda omständigheter har även det rättsskydd, som 1881 års traktater tillförsäkrade svenska medborgare och svenska handelsintressen, kommit att nästan helt bortfalla. Några exempel på den restriktiva franska tolkningen av traktaterna må här nämnas. Ehuru 1881 års handelstraktat i artikel 1 föreskriver att medborgare, tillhörande endera av de fördragsslutande parterna och som inom den andra partens område bedriver handel eller sjöfart skall därstädes åtnjuta nationell behandling, har det från fransk sida hävdats, att denna föreskrift icke vore tillämplig beträffande de i Frankrike år 1924 genomförda skattelindringarna för familjeförsörjare, enär dessa skattelindringar icke uteslutande ägde avseende å näringsidkare. Det visade sig därför på sin tid nödvändigt att genom ett särskilt avtal reglera denna fråga.

Liknande invändningar framfördes från fransk sida i samband med den några år senare uppkomna frågan om ömsesidigt fritagande från inkomstskatt på inkomster härrörande från rederirörelse; en särskild överenskommelse måste även i detta fall tillgripas.

Vid förhandlingarna om 1936 års svensk-franska dubbelbeskattningsavtal anlade de franska myndigheterna ånyo enahanda restriktiva betraktelsesätt.

Franska vederbörande har även konsekvent hävdats, att en i Frankrike etablerad svensk näringsidkare icke skulle äga rätt att komma i åtnjutande av de förmåner i hyresrättsavseende, som enligt en lag den 30 juni 1926 tillkommer fransk köpman ävensom utländsk köpman, vilken kan styrka att fransk köpman, etablerad i utlänningens hemland, åtnjuter motsvarande förmåner, d. v. s. att lagligen fastställd reciprocitet, *réciprocité législative*, föreligger. Upprepade svenska framställningar, under åberopande av artikel 1 i 1881 års handelstraktat, om att nämnda franska lagstiftning av 1926 skulle förklaras tillämplig jämväl å svenska medborgare, har avvisats från fransk sida.

Nämnas kan vidare att genom en dekretlag den 12 november 1938 i Frankrike infördes vissa föreskrifter rörande skyldighet för utländsk näringsidkare att inneha särskilt tillstånd för sin yrkesutövning, *carte de commerçant*. Dessa bestämmelser, vilka av vederbörande franska myndigheter ansetts tillämpliga jämväl å svenska medborgare, har efter det andra världskrigets slut visat sig kunna medföra stora svårigheter för såväl enskilda svenska näringsidkare som för svenska företag vilka i Frankrike upprättat dotterbolag eller agenturer med svensk representant såsom ledare.

Det har under dessa förhållanden framstått såsom angeläget att uppnå en mera tillfredsställande ordning på nu åsyftade områden. Beskickningen i Paris instruerades därför den 3 juli 1952 att till franska utrikesministeriet framföra, att den svenska regeringen funne 1881 års traktater mellan Sverige och Frankrike i behov av modernisering och följaktligen önskade förhandlingar om revision av de båda traktaterna.

I en note den 8 oktober 1952 meddelade franska utrikesministeriet, att franska regeringen vore villig att inleda förhandlingar i ärendet. Det föreslogs, att dessa förhandlingar skulle i första hand taga sikte på ersättande av 1881 års traktater med en bosättningskonvention, *convention d'établissement*, innehållande jämväl bestämmelser om sjöfarten. Eventuellt kunde därjämte en konsularkonvention upprättas. Rent kommersiella frågor kunde, därest vederbörande svenska och franska myndigheter så funne lämpligt, bliva föremål för särskild överenskommelse.

Sedan å ömse sidor upprättade förberedande utkast till bosättnings- och konsularkonventioner under hand utbyts genom beskickningens i Paris försorg, ägde i juni och juli 1953 förhandlingar rum i Paris. I desamma deltog på svensk sida chefen för utrikesdepartementets rättsavdelning, utrikesrådet Sture Petrén, konsuln Gustav Forssius, förste sekreteraren vid beskickningen i Paris Lennart Petri samt förste sekreteraren i utrikesdepartementet Carl Henrik Petersén.

Förhandlingarna resulterade till en början i utarbetandet av ett svensk-franskt bosättnings- och sjöfartsavtal, som undertecknades i Paris den 16 februari 1954. Avtalet förutsätter ratifikation. Avtalet och ett därtill anslutet signaturprotokoll är såsom bilagor fogade till statsrådsprotokollet.

Angående det huvudsakliga innehållet i avtalet och signaturprotokollet, vilkas franska originaltext har vitsord, må här anföras följande.

Artiklarna 1—8 i avtalet innehåller bestämmelser rörande den behandling som i vardera landet skall tillkomma medborgare i det andra landet. I *artikel 1* meddelas bestämmelser rörande rätten till inresa, vistelse och bosättning samt rörande vardera fördragsslutande partens rätt att i vissa angivna fall förvägra den andra partens medborgare rätt att inkomma i landet.

I *artikel 2 första stycket* stadgas att vardera landets medborgare skall i det andra landet åtnjuta behandling såsom medborgare av mest gynnad nation, såvitt gäller alla privata och borgerliga rättigheter, *droits privés et civils*, och särskilt rätten att förvärva och förfoga över fast och lös egendom. Samma artikels *andra stycke* innefattar en utvidgning av stadgandet i första stycket, bestående däri att vardera fördragsslutande landets medborgare i det andra landet tillförsäkras samma behandling som dettas egna medborgare, i vad avser förhyrning av bostäder eller fastigheter och lokaler avsedda för handel, industri och jordbruk, med undantag dock för den förköpsrätt som tillkommer arrendator och i Frankrike jämväl s. k. hälftenbrukare.

Även avtalets *artikel 3*, angående rätten att driva handel och industri samt hantverk och annan yrkesmässig verksamhet, utgår från den i artikel 2

första stycket inryckta grundprincipen om behandling som medborgare av mest gynnad nation. Dock förutsättes i dessa avseenden fullständig reciprocitet, *réciprocité effective*.

I *artikel 4* stadgas, att i vartdera landet bolag och andra ekonomiska sammanslutningar, hemmahörande i det andra landet skall åtnjuta behandling såsom tillhörande mest gynnad nation, även i detta fall med förbehåll för fullständig reciprocitet.

Detaljerade föreskrifter rörande vilka juridiska personer, som i denna artikel avses, lämnas i det tidigare nämnda signaturprotokollet.

Artikel 5 tillförsäkrar vartdera landets medborgare fri tillgång till det andra landets domstolar på samma villkor som dettas egna medborgare, dock att frågor om skyldighet att ställa säkerhet för rättegångskostnad och om fri rättshjälp hänvisas till reglering i särskild ordning.

I *artiklarna 6 och 7* fritages vartdera landets medborgare från militärtjänst samt från tvångslån och skatter av undantagsnatur vilka i det andra landet utgår på grund av krigsförhållanden m. m. I vad avser rekvisitioner samt skatter, avgifter och pålagor i övrigt tillförsäkras dem samma ställning som landets egna medborgare. Förbehåll har emellertid gjorts för vad som kan hava stadgats i avtal till undvikande av dubbelbeskattning. Vidare har fritagandet från pålagor av undantagsnatur preciserats till att icke gälla vissa angivna slag av engångsskatter, vilka tidigare uttagits i Frankrike. Slutligen skall hinder heller icke möta för uttagande av avgifter sammanhängande med utlänningskontrollen.

Artikel 8 tillförsäkrar vartdera fördragsslutande landets medborgare, i vad gäller deras egendom i det andra landet, samma garantier i fråga om expropriation m. m. som tillkommer landets egna medborgare eller medborgare i tredje stat.

I *artiklarna 9—11* behandlas frågor rörande sjöfarten mellan de båda länderna. Huvudbestämmelserna härom återfinnes i *artikel 9 första stycket* och innebär, att fartyg från vartdera landet inom det andra landets område skall åtnjuta samma förmåner som i det senare landet hemmahörande fartyg.

I *artikel 9 andra stycket* har undantag gjorts i fråga om förmåner som tillerkännes den nationella fiskeflottan samt sammanslutningar för nautisk sport eller allmännyttiga ändamål, ävensom i fråga om förmåner som inom ramen för nu gällande lagstiftning förbehållits eller kan komma att förbehållas den nationella handelsflottan.

Artiklarna 10—12 behandlar vissa särskilda spörsmål på sjöfartens område, såsom erkännande av fartygs nationalitet och fartygs mätbrev, rätt att i viss hamn intaga respektive lossa allenast en del av fartygs last, samt fartygs behandling i händelse av strandning eller skeppsbrott.

I *artikel 13* upptages bestämmelser angående hänskjutande av uppkommande meningsskiljaktigheter rörande avtalets tolkning eller tillämpning till den internationella domstolen, för den händelse att meningsskiljaktigheterna ej kunnat lösas på diplomatisk väg eller genom tillämpning av det

svensk-franska avtalet om obligatorisk skiljedom i tvister av den 3 mars 1928.

Från avtalets bestämmelser om behandling såsom mest gynnad nation undantages i *artikel 14* de förmåner som från svensk sida medges de andra nordiska länderna samt från fransk sida den Franska Unionens länder och stater eller områden, med vilka Frankrike befinner sig i tullunion eller för vilkas internationella förbindelser Frankrike svarar. Sådana förmåner skall därför komma in under avtalets bestämmelser, endast om de beviljas länder utanför de nu nämnda kategorierna.

Artikel 15 innehåller bestämmelser angående avtalets tillämplighetsområde. I vad avser Frankrike begränsas detta till moderlandet samt vissa utomeuropeiska områden som administrativt är direkt anknutna till den franska centralförvaltningen, främst Algeriet. Möjlighet stadgas emellertid för en utvidgning av tillämplighetsområdet till andra franska besittningar genom ministeriell noteväxling.

Genom *artikel 16* upphäves artikel 1 i 1881 års handelstraktat samt artiklarna 1—8 i sjöfartstraktaten av samma år, vilka artiklar behandlar ämnen, som nu reglerats i det nya avtalet.

I *artikel 17* slutligen stadgas, att avtalet skall ratificeras och träda i kraft i och med utväxlingen av ratifikationsinstrumenten. Det skall till en början förbli gällande i fem år och därefter tillsvidare med sex månaders uppsägningstid.

Departementschefen.

Såsom av den föregående redogörelsen framgår, har det redan länge varit önskvärt att de sedan mer än 70 år bestående handels- och sjöfartstraktaterna med Frankrike ersattes med avtal, avpassade efter våra dagars förhållanden. Traktaterna av år 1881 syftade i första hand till en reglering av handels-, sjöfarts- och tullfrågor, medan de enskilda medborgarnas ställning och rättigheter endast berördes i allmänna ordalag. Utvecklingen har sedermera lett till att traktaternas ursprungligen mest betydelsefulla bestämmelser upphört att tillämpas. Handelsutbytet mellan Sverige och Frankrike har sålunda alltsedan 1930-talets början kommit att regleras genom särskilda kortfristiga avtal; härigenom har på detta område en anpassning efter tidsförhållandena åstadkommit. På motsvarande sätt regleras numera svensk-franska tullfrågor genom successiva överenskommelser inom ramen för allmänna tull- och handelsavtalet (GATT). Vidare har ett antal i 1881 års handelstraktat ingående bestämmelser angående skydd för immateriella förmögenhetsrätter numera ersatts av de internationella konventioner som upprättats på detta område. Däremot har bestämmelserna angående sjöfarten i 1881 års sjöfartstraktat ävensom de i 1881 års båda traktater ingående föreskrifterna om enskilda medborgares ställning och rättigheter i stort sett icke blivit ersatta av nya överenskommelser. Såsom förut framhållits har emellertid bestämmelserna till skydd för de enskilda medborgarna till följd av utvecklingen kommit att förlora i det närmaste all praktisk betydelse.

Slutligen innehåller 1881 års sjöfartstraktat utöver förut berörda bestämmelser även ett antal bestämmelser angående konsulers behörighet och förmåner i olika hänseenden.

Det nu föreliggande nya bosättnings- och sjöfartsavtalet innefattar dels en efter nuvarande förhållanden avpassad reglering av den rättsliga ställning som skall tillkomma vardera fördragsslutande landets medborgare inom det andra landet, dels ock en nyredigering av bestämmelserna angående sjöfarten i 1881 års sjöfartstraktat. Särskilda förhandlingar pågår om ersättning av de i samma traktat ingående konsulära bestämmelserna med en tidsenlig konsularkonvention.

Det nya bosättnings- och sjöfartsavtalets *artiklar 1—8* innehåller bestämmelser om de enskilda medborgarnas ställning. I den mån 1881 års traktater berörde hithörande frågor, var utgångspunkten principen om s. k. nationell behandling, det vill säga att vardera landets medborgare skulle inom det andra landet åtnjuta samma behandling som dettas egna medborgare. Stadgandena härom, vilka i såväl handels- som sjöfartstraktaten av 1881 återfinnes i artikel 1, övertogs på sin tid i praktiskt taget oförändrat skick från den 1865 avslutade traktaten mellan Sverige—Norge å ena sidan och Frankrike å den andra. Dessa bestämmelser hade ursprungligen, på grund av den dåvarande principiellt liberala franska handelspolitiken, från fransk sida genomdrivits trots de betänkligheter som från svensk sida förelåg, bl. a. med hänsyn till den då just ikraftträdde näringsfrihetsförordningen av 1864, vilken förutsätter att en utlänning bör erhålla särskilt tillstånd för att inom riket bedriva näring.

I verkligheten torde det också kunna ifrågasättas huruvida traktaternas bestämmelser om nationell behandling någonsin tillämpats vare sig i Frankrike eller i Sverige. Från svensk sida har några förändringar i 1864 års näringsfrihetsförordning icke vidtagits med hänsyn till vare sig 1865 års eller 1881 års traktater. Senare svensk lagstiftning angående utländska medborgares ställning i Sverige har heller icke rönt något inflytande av nämnda traktater. Att någon gensaga häremot aldrig rests från franskt håll synes ha berott på att antalet i Sverige bosatta näringsutövare av fransk nationalitet under den nu åsyftade tidsperioden varit försvinnande litet och att några svårigheter för ifrågavarande franska medborgare att erhålla vederbörligt tillstånd till sin näringsutövning icke torde ha förelegat.

Icke heller från fransk sida har emellertid principen om nationell behandling beaktats, i synnerhet icke under senare tider då, såsom tidigare framhållits, i Frankrike bosatta svenska medborgare av de franska myndigheterna ansetts vara underkastade olika franska författningar som ställt utländska medborgare i Frankrike i sämre läge än franska medborgare. Svenska medborgare har härigenom i vissa avseenden kommit att bliva mindre gynnade än andra kategorier utlänningar, som kunnat åberopa avtal mellan sina respektive hemland och Frankrike, vilka i stället för nationell behandling föreskrivit behandling såsom medborgare av mest gynnad nation.

I det nu förevarande avtalet har därför den smidigare principen om behandling som medborgare av mest gynnad nation lagts till grund, med undantag för vissa områden. Dessa äro antingen sådana, där av ålder alla anses böra behandlas lika, utan avseende på medborgarskap, såsom exempelvis beträffande tillgång till domstolarna och bistånd i sjönöd, eller också sådana, där en tillämpning av principen om nationell behandling betraktats såsom mera gynnsam för alla berörda parter, och till vilka jag återkommer i det följande.

I *artikel 1 moment 1* fastslås rätten för medborgare i vartdera fördragslutande landet att beträda det andra landets territorium, att där resa, vistas och bosätta sig, ävensom att när som helst lämna territoriet, allt under förutsättning att de rättar sig efter gällande lagstiftning. Detta allmänt hållna stadgande utgör tydligen endast en bekräftelse av den ordning som redan f. n. gäller. Hänvisningen till vederbörande lands lagstiftning innebär emellertid i princip även, att ur avtalets synpunkt intet hinder möter mot utfärdandet av nya bestämmelser på detta område, såsom exempelvis rörande utlännings rätt att bosätta sig i landet och rörande utlänningskontrollen överhuvudtaget. I *artikelns moment 2* förutses att vederbörande myndigheter i de båda länderna närmare skall överenskomma om vilka slag identitetshandlingar som skall företes för tillämpningen av bestämmelserna i *moment 1*. I *moment 3* fastslås den allmänna grundsatsen att inresa skall kunna förvägras den, vars närvaro i landet skulle utgöra ett hot mot den allmänna ordningen, folkhälsan, säkerheten eller sedligheten. Att märka är att, såvitt här gäller den allmänna ordningen, stadgandet icke tar sikte på vad som svarar mot detta uttrycks svenska innebörd utan på det annorlunda utformade franska begreppet *ordre public*, varunder kan sägas rymmas den samhälleliga rättsordningen i stort.

I *artikel 2 första stycket* fastslås den tidigare berörda grundprincipen om behandling såsom medborgare av mest gynnad nation i vad gäller privata och borgerliga rättigheter. Avtalets franska originaltext talar här om *droits privés et civils*. Den närmare innebörden av dessa båda uttryck kan enligt den härskande franska uppfattningen sägas vara att *droits civils* är sådana rättigheter som genom uttrycklig lagstiftning förbehållits franska medborgare, medan uttrycket *droits privés* tar sikte på rättigheter av mera allmän privaträttslig natur. Särskilt preciseras i nu förevarande stadgande i avtalet att principen om behandling såsom medborgare av mest gynnad nation skall gälla rätten att förvärva och besitta samt förfoga över alla slag av lös och fast egendom, allt i enlighet med gällande nationell lag.

Artikelns *andra stycke* utgör ett ur praktisk synpunkt mycket betydelsefullt avsteg från principen om behandling såsom medborgare av mest gynnad nation. Såsom tidigare framhållits, har den i viss mån diskriminatoriska tillämpningen av gällande franska kommersiella hyreslagstiftning i ett flertal fall medfört avsevärda svårigheter för svenska näringsidkare etablerade i Frankrike. Enligt nu ifrågavarande bestämmelse i det nya avtalet bortfaller dessa svårigheter, i det att svenska medborgare i Frankrike

i fortsättningen skall i hyresavseende åtnjuta samma skydd som franska medborgare. Ur svensk synpunkt innebär därför denna bestämmelse en betydande vinning. Anmärkas må att den svenska hyreslagstiftningen icke skiljer mellan svenska och utländska medborgare; ej heller existerar i Sverige någon motsvarighet till den franska särslagstiftningen rörande kommersiella hyresförhållanden.

Genom det här slutligen gjorda undantaget beträffande arrendators och hälftenbrukares förköpsrätt har kollision undvikits med det i Sverige rådande förbudet för utländsk medborgare att utan särskilt tillstånd förvärva fast egendom.

Även *artiklarna 3 och 4*, vilka handla om enskildas rätt till näringsutövning samt om bolags och andra ekonomiska sammanslutningars rätt att driva verksamhet bygger på principen om behandling tillkommande mest gynnad nation. Dock har det här befunnits påkallat att kringskära nämnda principers tillämplighet, i det att förbehåll uppställts om fullständig reciprocitet, *reciprocité effective*. Innebörden härav är att skyldighet att bevilja tillstånd till näringsutövning eller verksamhet, när det gäller franska rättssubjekt i Sverige, respektive svenska rättssubjekt i Frankrike, icke inträder annat än därest under huvudsakligen liknande betingelser motsvarande tillstånd lämnas i det andra landet. Härav följer vidare att t. ex. medborgare i utanförstående stater, med vilka Sverige eller Frankrike ingått eller kan komma att ingå avtal föreskrivande behandling såsom mest gynnad nation, icke automatiskt kommer i åtnjutande av de lättnader som Frankrike och Sverige ömsesidigt medgiver varandras medborgare.

I belysning av vad nu anförts är det tydligt att förevarande två artiklar i avtalet icke förhindrar de fördragsslutande parterna att lagstiftningsvägen generellt begränsa utlänningars rätt till näringsutövning.

Förbehållet om reciprocitet innebär onekligen en betydande begränsning i möjligheten att i olika sammanhang återropa klausulen om behandling såsom mest gynnad nation. Det må emellertid framhållas, att på detta område för närvarande inom många länder pågår en utveckling som kännetecknas av två delvis mot varandra stridande huvudtendenser. Å ena sidan upprätthålles eller utbygges en reglering av hithörande förhållanden, som i varje fall delvis syftar till att motverka otillbörligt stort utländskt intrång inom vissa näringsgrenar och yrken. Å andra sidan arbetas även på en s. k. integration av näringslivet, exempelvis i förhållandet de västeuropeiska staterna emellan. För Sveriges del må tillika erinras om de pågående förberedelserna till ny lagstiftning angående utländska fysiska och juridiska personers rätt till näringsutövning inom riket. Mot denna bakgrund vill det förefalla lämpligt att genom förbehåll om reciprocitet undvika att binda utvecklingen i någon viss riktning.

I detta sammanhang må vidare nämnas, att en ytterligare begränsning införes i verkningarna av artiklarna 3 och 4 genom artikel 14, vari särskilt förbehåll göres beträffande de lättnader som av Sverige redan tillerkänts eller kan komma att tillerkännas de nordiska ländernas medborgare.

I artikel 4, varest fråga är endast om juridiska personer, stadgas till en början skyldighet för vardera fördragsslutande parten att erkänna inom den andra partens område vederbörligen bildade bolag och andra ekonomiska sammanslutningar. Den franska originaltextens uttryck är här *sociétés civiles et commerciales*. Den franska rättens distinktion mellan dessa båda slag av juridiska personer hänför sig dels till ändamålet med deras verksamhet och dels till arten av delägarnas ansvar för uppkommande förbindelser. Utmärkande för en *société commerciale* är sålunda att dess verksamhet är inriktad på kommersiell rörelse eller att, även om så ej är fallet, delägarnas ansvarighet är begränsad genom anlitande av någon av vissa medgivna bolagsformer. Övriga här avsedda juridiska personer utgör *sociétés civiles*. I det till avtalet anslutna signaturprotokollet har innebörden av nu förevarande stadgande, försåvitt svenska juridiska personer angår, preciserats därhän att detsamma förklarats åsyfta aktiebolag, handelsbolag, kommanditbolag och ekonomiska föreningar, varjämte en uppräknig skett av olika typer av franska *sociétés* som faller under stadgandet.

Med nu nämnda juridiska personer jämställes offentliga försäkringsanstalter eller andra juridiska personer i vilka endera fördragsslutande staten har ett bestämmande inflytande och vilka inom den andra statens område bedriver verksamhet av kommersiell natur. Detta stadgande har i första hand tillkommit med tanke på att i Frankrike skulle kunna bildas offentliga försäkringsanstalter, vilka icke komme att utgöra *sociétés commerciales*.

Genom artikel 4 medgives samtliga däri angivna juridiska personer hemmahörande i ettdera av de fördragsslutande länderna rätt att bedriva sin verksamhet inom det andra landet, däribland särskilt att upprätta filialer, agenturer eller kontor.

Artikel 5 tillförsäkrar de fördragsslutande parternas medborgare nationell behandling i judiciellt avseende. Frågorna om skyldighet att vid rättegång ställa säkerhet för motpartens kostnader och om rätten till fri rättegång regleras, i vad avser förhållandet mellan Sverige och Frankrike, av Haagkonventionen den 17 juli 1905 angående vissa till civilprocessen hörande ämnen av internationell natur, samt i den svenska interna rätten av två Kungl. kungörelser (nr 132—133) av den 18 april 1935. Avtalet förutser ingen förändring i dessa nu gällande bestämmelser.

Behandlingen av enskilda medborgare i skattehänseende m. m. regleras i artiklarna 6—8. Innebörden av dessa är att vartdera landets medborgare i fråga om skatter, avgifter, rekvisitioner, expropriation m. m. skall åtnjuta samma behandling i det andra landet som detta lands egna medborgare. Förbehåll har härvid gjorts för de avgifter, som i vissa fall uttages av utländska medborgare i samband med uppfyllandet av rent administrativa ordningsföreskrifter beträffande utlänningar, ävensom beträffande bestämmelser som kan hava blivit meddelade i avtal till undvikande av dubbelbeskattning. Jämte det medborgare i vartdera fördragsslutande landet befriats från militärtjänst i det andra landet, har en motsvarande befrielse stadgats från tvångslån ävensom från alla skatter av undantagsnatur till bestridande av

krigsskadestånd, krigsskador eller liknande skador. Under uttrycket tvångslån lär icke kunna hänföras sådan skyldighet att insätta vissa vinstmedel på spärrkonto, varpå den svenska finanslagstiftningen känner exempel. I övrigt må angående innebörden av uttrycket tvångslån framhållas att, ehuru avtalstexten icke innehåller någon närmare definition härav, det likväl av sammanhanget framgår att fråga är om en företeelse av undantagsnatur, besläktad med de i fortsättningen närmare beskrivna skatterna av undantagsnatur.

Fritagandet från skatter av den angivna undantagsnaturen har uttryckligen förklarats icke vara tillämpligt i fråga om pålagor av samma eller liknande natur som tre närmare angivna engångsskatter, vilka i Frankrike under eller efter det senaste världskriget uttogs av såväl franska som utländska medborgare. En av dessa, *confiscation des profits illicites*, drabbade personer som under ockupationstiden genom samarbete med ockupationsmakten tillskansat sig obehöriga vinster. Av de två övriga utgjorde *prélèvement temporaire sur les excédents de bénéfices* en temporär skatt, tillämplig på mervinster uppkomna under tiden från den 1 september 1939 till den 31 december 1945, medan *impôt de solidarité* uttogs under år 1945 såsom en engångsskatt på förmögenhet och förmögenhetsökning, som tillkommit under tiden från den 1 januari 1940 t. o. m. den 4 juni 1945. Sistnämnda skatts tillämplighet å svenska medborgare kom emellertid att i viss mån inskränkas på grund av gällande fransk-svenska dubbelbeskattningsavtal av år 1936.

Gentemot de invändningar, som beträffande i synnerhet de två sistnämnda skatterna från utländskt håll restes, hävdade på sin tid de franska myndigheterna eftertryckligt, att skatterna i fråga icke vore att betrakta såsom pålagor av undantagsnatur, utan skatter av normal typ. Såsom förut framhållits, medgavs också från fransk sida, att det svensk-franska dubbelbeskattningsavtalet i dessa sammanhang vore tillämpligt. Då Frankrike emellertid icke med alla länder ingått dubbelbeskattningsavtal av så fullständig natur som med Sverige, har man från fransk sida genom det nu införda förbehållet velat försäkra sig om att andra stater i det fransk-svenska bosättningsavtalet icke skulle finna anledning att resa gensaga mot eventuella nya franska förmögenhetsskatter av engångsnatur.

I vad avser expropriation av egendom och liknande åtgärder stadgas såväl rätt till nationell behandling som rätt till behandling såsom medborgare av mest gynnad nation.

I artiklarna 9—12 behandlas frågor beträffande sjöfarten mellan de båda länderna. Huvudbestämmelserna härom återfinnes i *artikel 9 första stycket* och går ut på att i vardera landet hemmahörande fartyg skall inom det andra landets område i alla hänseenden behandlas på samma sätt som fartyg hemmahörande i det senare landet. Härifrån göres emellertid i artikeln *andra stycke* undantag för förmåner, som tillerkännes den nationella flottan samt sammanslutningar för nautisk sport eller allmännyttiga ända-

mål ävensom i fråga om förmåner som inom ramen för nu gällande lagstiftning förbehållits eller kan komma att förbehållas den nationella handelsflottan.

Sistnämnda stadgande har bl. a. betydelse för frågan om förbehållandet av kustfart (*cabotage*) för vartdera landets egen handelsflotta. I sådant hänseende är bl. a. att märka att trafiken mellan Algeriet och det europeiska Frankrike enligt gällande franska föreskrifter hänförts till sådan kustfart som förbehållits fartyg under fransk flagg. För den svenska handelssjöfarten framstår detta förhållande som en olägenhet, men det har visat sig icke vara möjligt att för närvarande uppnå någon ändring häri. På denna punkt innebär sålunda det nu upprättade avtalet endast att någon utvidgning icke får ske av den ram, inom vilken kustfarten enligt vartdera landets för närvarande gällande lag kan förbehållas fartyg under den egna flaggan. Såvitt gäller Sverige är fraktfart mellan inrikes orter förbehållen landets egna medborgare enligt förklaringen den 28 februari 1726 över förordningen den 10 november 1724 angående de främmandes fart på Sverige och Finland (det s. k. produktplakatet), vilket i nu ifrågavarande delar alltså är gällande. I överensstämmelse härmed förutsätter även näringsfrihetsförordningen (29 §) att näringstillstånd erfordras för att utlänning skall få driva inrikes fraktfart. Emellertid har sedan mitten av 1800-talet Sverige genom särskilda, på principen om ömsesidighet ingångna avtal med ett antal främmande länder medgivit fartyg från dessa länder likställighet med svenska fartyg i avseende å rätten till kustfart.

I belysning av vad sålunda framhållits, kan några svenska intressen icke anses trädde för nära genom nu ifrågavarande bestämmelser i det nya svensk-franska avtalet, på vilka icke i och för sig kan grundas något franskt anspråk på rätt till kustfart i svenska vatten.

Nu ifrågavarande artiklars innehåll i övrigt föranleder icke här några närmare kommentarer. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak dem i en rad andra liknande avtal som Sverige ingått under de senaste årtiondena, t. ex. 1931 års svensk-rumänska bosättnings-, handels- och sjöfartsavtal.

Av avtalets härefter följande slutbestämmelser handlar *artikel 13* om sättet för slitande av tvister rörande avtalets tolkning och tillämpning.

Artikel 14 begränsar verkningarna av avtalets klausuler om behandling såsom mest gynnad nation därhän, att dessa icke skall grunda rätt till förmåner som Sverige medgivit i förhållande till de andra nordiska länderna eller Frankrike i förhållande till Franska Unionen eller områden som befinner sig i tullunion med Frankrike eller för vilkas internationella förbindelser Frankrike svarar.

I *artikel 15* fastslås att på fransk sida avtalets tillämplighetsområde endast omfattar det europeiska Frankrike, Algeriet och de s. k. *départements d'Outre-Mer*, men att avtalet genom ministeriell noteväxling skall kunna göras tillämpligt även på andra i Franska Unionen ingående områden ävensom på stater och områden för vilkas internationella förbindelser Frankrike svarar.

Genom *artikel 16* upphäves de bestämmelser i 1881 års traktater, vilka ersättes av det nya avtalet.

Slutligen föreskrives i *artikel 17* att avtalet skall ratificeras och därefter till en början förbliva i kraft under fem år för att sedan löpa med en ömsesidig uppsägningstid av sex månader.

Den tekniska utformningen av samtliga nu ifrågavarande slutbestämmelser i avtalet överensstämmer med vad som allmänt är brukligt och påkallar icke här någon närmare belysning.

Det till avtalet anslutna signaturprotokollet innehåller, utom den i det föregående under *artikel 4* berörda uppräkningsen av olika slag av juridiska personer, endast den allmänna föreskriften att i avtalet uttrycket medborgare avser såväl fysiska som juridiska personer. Alla i avtalet stadgade förmåner skall sålunda, när så enligt sakens natur är möjligt, tillkomma jämväl juridiska personer. Allenast i fråga om rätten till näringsutövning har en uppdelning skett, i det *artikel 3* handlar om fysiska personer och *artikel 4* om juridiska personer.

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen innefattar det nu ifrågavarande avtalet en förbättring av de svenska medborgarnas rättsliga ställning i Frankrike. De förmåner som de båda fördragsslutande staterna genom avtalet ömsesidigt medgiver varandras medborgare får i allmänhet sitt innehåll bestämt genom föreskrifter om behandling såsom mest gynnad nation, vartill stundom knutits förbehåll om effektiv reciprocitet. I betraktande härav medför avtalet i dessa delar icke för Sverige skyldighet att genomföra eller upprätthålla någon viss lagstiftning. Det mindre antal stadganden vari föreskrives s. k. nationell behandling, t. ex. *artikel 2* andra stycket, angående hyresrätten, och *artikel 7*, om uttagande av skatter, överensstämmer med gällande svensk lag.

Sett ur en vidare synvinkel kan avtalet sägas utgöra ett led i strävandena att för medborgare i de västeuropeiska länderna underlätta vistelse och verksamhet inom varandras länder.

Under återopande av det sålunda anförda får jag föreslå att det här bilagda bosättnings- och sjöfartsavtalet mellan Sverige och Frankrike måtte föreläggas Riksdagen och hemställer alltså

att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att godkänna ratifikation av avtalet.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnar Ljungdahl.

Översättning.

Convention d'établissement et de navigation entre le Royaume de Suède et la République Française.

Bosättnings- och sjöfartsavtal mellan Konungariket Sverige och Franska Republiken.

Sa Majesté le Roi de Suède et le Président de la République Française, désireux de préciser la situation des ressortissants de chacun des deux Etats sur le territoire de l'autre dans un esprit conforme aux rapports amicaux qui existent entre les deux pays, ont résolu de conclure une convention d'établissement et ont nommé à cet effet pour leurs plénipotentiaires, savoir:

Sa Majesté le Roi de Suède,
Son Excellence Karl Ivan WESTMAN,
Ambassadeur de Suède en France,

Le Président de la République Française,

Monsieur Maurice SCHUMANN, député, Secrétaire d'Etat aux Affaires Etrangères,

lesquels, après avoir échangé leurs pleins pouvoirs reconnus en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes:

Article 1.

1. Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes ont la faculté d'entrer sur le territoire de l'autre partie, y séjourner, y voyager, s'y établir et en sortir à tout moment, en se conformant aux lois et réglemens en vigueur.

2. Les administrations compétentes des deux pays arrêteront de commun accord, la nature des documents d'identité à produire à cet effet par leurs nationaux respectifs.

Hans Majestät Konungen av Sverige och Franska Republikens President, vilka önska att i den anda av vänskaplighet som präglar förbindelserna mellan de båda länderna, närmare bestämma den ställning som skall tillkomma vardera landets medborgare inom den andra partens område, hava beslutat att avsluta ett bosättningsavtal och hava för detta ändamål till sina befullmäktigade ombud utsett

Hans Majestät Konungen av Sverige
Sin ambassadör i Frankrike Karl Ivan WESTMAN,

Franska Republikens President

Herr Maurice SCHUMANN, deputerad, statssekreterare för utrikes ärenden,

vilka, efter att hava delgivit varandra sina fullmakter som befunnits i god och behörig form, överenskommit om följande bestämmelser:

Artikel 1.

1. Medborgare tillhörande endera av de Höga Fördragsslutande Parterna skola, förutsatt att de iakttaga gällande lagar och föreskrifter, fritt kunna beträda den andra partens område och därstädes uppehålla sig, resa och bosätta sig, samt när som helst lämna detsamma.

2. Vederbörande myndigheter i de båda länderna skola genom ömsesidig överenskommelse fastställa vilka legitimationshandlingar, som för sådant ändamål skola företes av deras respektive medborgare.

3. L'entrée du territoire pourra être refusée à ceux dont la présence menacerait l'ordre public, la santé publique, la sécurité ou les bonnes mœurs.

Article 2.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes jouissent, sur le territoire de l'autre Partie, du traitement de la nation la plus favorisée en ce qui concerne les droits privés et civils, et notamment le droit d'acquérir, posséder tous biens meubles et immeubles et d'en disposer, conformément à la législation en vigueur.

En outre, les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes sont assimilés aux nationaux en ce qui concerne la location de locaux d'habitation, d'immeubles et de locaux à usage commercial, industriel ou agricole. Ils ne pourront toutefois, en ce qui concerne la législation du contrat de bail à ferme et à métayage, se prévaloir des dispositions instituant un droit de préemption au bénéfice de l'exploitant preneur en place.

Article 3.

Sous réserve de l'application de la réciprocité effective les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes résidant sur le territoire de l'autre Partie Contractante auront, sur le territoire de l'autre Partie Contractante, aux mêmes conditions que les ressortissants de la nation la plus favorisée, le droit d'exercer tout commerce et industrie ainsi que tout métier ou profession dont l'exercice n'est pas réservé aux nationaux.

Les conditions dans lesquelles leur sont délivrés les documents établissant le droit à l'exercice de ces professions pourront être fixées par des arrangements administratifs.

Article 4.

Sont reconnus par chacune des Hautes Parties Contractantes comme existant régulièrement, sous réserve que rien dans leur constitution ou leur objet ne soit

3. Tillträde till endera partens område kan förvägras de medborgare tillhörande den andra parten, vilkas närvaro skulle utgöra ett hot mot den allmänna ordningen (ordre public), folkhälsan, säkerheten eller sedligheten.

Artikel 2.

Medborgare tillhörande endera av de Höga Fördragsslutande Parterna skola inom den andra partens område åtnjuta samma privata och borgerliga rättigheter, som tillerkänns medborgare tillhörande mest gynnad nation, särskilt med avseende å rätten att förvärva och besitta alla slag av lös och fast egendom samt att förfoga däröver i enlighet med gällande lagstiftning.

Härutöver skola medborgare tillhörande endera av de Höga Fördragsslutande Parterna inom den andra partens område jämsställas med landets egna medborgare i vad avser förhyrning av bostäder och av fastigheter eller lokaler avsedda för handel, industri eller jordbruk, utan att dock, i vad avser lagstiftningen om arrende och hälftenbruk, kunna åberopa bestämmelser om förköpsrätt för arrendator och hälftenbrukare.

Artikel 3.

Under förbehåll att verklig ömsesidighet iakttages, skola medborgare, tillhörande endera av de Höga Fördragsslutande Parterna och bosatta inom den andra partens område, vara berättigade att därstädes, på samma villkor som medborgare tillhörande mest gynnad nation, utöva varje slag av handel, industri, hantverk eller yrke, som icke förbehållits landets egna medborgare.

Betingelserna för utfärdandet av tillståndsbevis för utövandet av verksamhet av nu ifrågavarande slag må fastställas genom överenskommelse mellan de Höga Fördragsslutande Parternas myndigheter.

Artikel 4.

Bolag och andra ekonomiska sammanlutningar, vilka ha sitt säte inom endera av de Höga Fördragsslutande Parternas område och äro stiftade enligt dess lagar,

contraire à l'ordre public de cette Partie, les sociétés civiles et commerciales légalement constituées sur le territoire de l'autre Partie et qui y ont leur siège social.

Il en est de même des organismes publics d'assurance et des autres organismes ou sociétés placés sous le contrôle de l'Etat en tant qu'ils exercent sur le territoire de l'autre Partie une activité de caractère commercial.

Ces sociétés et organismes peuvent sous réserve de l'application de la réciprocité effective exercer leur activité sur le territoire de l'autre Partie conformément aux dispositions les plus favorables applicables aux sociétés et organismes étrangers, et notamment y entretenir des succursales, agences ou bureaux.

L'ouverture de ces succursales, agences ou bureaux sera soumise en tout cas à l'accomplissement des formalités requises par la loi du pays à l'égard des sociétés étrangères.

Article 5.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes ont, sur le territoire de l'autre Partie, libre et facile accès devant les tribunaux à tous les degrés de juridiction, tant pour réclamer que pour défendre leurs droits et intérêts. Ils jouissent, à cet égard, des mêmes droits et avantages que les nationaux.

Les questions de la caution judicatum solvi et de l'assistance judiciaire gratuite seront toutefois réglées entre les Hautes Parties Contractantes conformément aux stipulations intervenues ou à intervenir entre elles.

Article 6.

1. Les ressortissants des Hautes Parties Contractantes ne seront astreints, en temps de paix et en temps de guerre, qu'aux réquisitions imposées aux nationaux, et ils auront droit aux indemnités accordées à ces derniers par les lois en vigueur.

skola av den andra parten erkännas såsom lagligen bestående, under förbehåll att intet i deras sammansättning eller ändamål står i motsats till den allmänna ordningen (ordre public) i detta senare land.

Detsamma skall gälla offentliga försäkringsanstalter och andra anstalter eller sammanslutningar, vilka stå under statlig kontroll, i den mån dessa anstalter eller sammanslutningar inom den andra fördragsslutande partens område bedriva verksamhet av kommersiell natur.

Under förbehåll att verklig ömsesidighet iakttages, skola dessa bolag, sammanslutningar och anstalter äga att, i enlighet med de mest gynnsamma bestämmelser som gälla för utländska sådana, utöva sin verksamhet på den andra partens område, och särskilt att därstädes upprätthålla filialer, agenturer eller kontor.

Upprättandet av sådana filialer, agenturer eller kontor skall i varje särskilt fall vara underkastat de formföreskrifter, som ifrågavarande lands lagar uppställa för utländska sammanslutningar.

Artikel 5.

Medborgare tillhörande endera av de Höga Fördragsslutande Parterna skola inom den andra partens område äga fri och obehindrad tillgång till domstolar i alla instanser, såväl för att kära som för att svara beträffande sina rättigheter och intressen. De skola i detta hänseende åtnjuta samma rättigheter och förmåner som landets egna medborgare.

Vad beträffar ställandet av säkerhet för rättegångskostnader samt kostnadsfri rättshjälp, skall likväl gälla vad som härom mellan de båda parterna är eller må bli särskilt överenskommet.

Artikel 6.

1. Medborgare tillhörande de Höga Fördragsslutande Parterna skola icke, vare sig i fredstid eller i krigstid, vara underkastade andra rekvisitioner än de egna medborgarna, och skola därvid äga enahanda rätt till ersättning som i gällande lagar tillerkännas dessa senare.

2. Les ressortissants des Hautes Parties Contractantes, sous réserve des cas particuliers qui seraient réglés par un accord spécial, sont exempts, sur le territoire de l'autre Partie, de tout service militaire dans les armées régulières, les gardes ou les milices, et de toutes prestations militaires personnelles, ainsi que de toutes contributions en argent ou en nature perçues en remplacement de ce service ou de ces prestations.

3. Ils seront également dispensés, sur le territoire de l'autre Partie, de tous emprunts forcés, ainsi que de toutes contributions exceptionnelles qui seraient établies pour assurer soit le paiement d'indemnités de guerre exigées de cette Haute Partie, soit la réparation de dommages imputables à un état de guerre ou à des circonstances assimilables à cet état.

Il est précisé que ne seront pas regardées comme des impositions de nature exceptionnelle au sens de l'alinéa ci-dessus des impôts identiques ou analogues à ceux qui ont déjà été perçus en France, sous la dénomination de

- confiscation des profits illicites,
- prélèvement temporaire sur les excédents de bénéfice,
- impôt de solidarité nationale.

Article 7.

Sous réserve des dispositions contenues dans les accords de doubles impositions, les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes ne seront pas assujettis, sur le territoire de l'autre Partie Contractante, à des droits, taxes ou contributions, sous quelque dénomination que ce soit, autres ou plus élevés que ceux perçus sur les nationaux.

Les dispositions qui précèdent ne font pas obstacle à la perception, le cas échéant, de taxes afférentes à l'accomplissement des formalités de police ou de toute autre formalité, si ces taxes sont également perçues sur les autres étran-

2. Frånsett enskilda fall, vilka må komma att behandlas i en särskild överenskommelse, skola medborgare tillhörande endera av de Höga Fördragsslutande Parterna inom den andra partens område vara befriade från all militärtjänst inom vederbörande lands reguljära krigsmakt, vaktkårer eller miliser samt från alla personliga militära prestationer ävensom från varje påлага i penningar eller in natura, som uppbäres i stället för sådan tjänst eller prestation.

3. Medborgare tillhörande endera av de Höga Fördragsslutande Parterna skola likaledes, inom den andra fördragsslutande partens område, vara befriade från alla tvångslån ävensom från alla skatter av undantagsnatur, som uttagas för bestridande av krigsskadestånd, som åvilar den senare Höga Fördragsslutande Parten, eller för täckande av skador, som härröra från krigstillstånd eller därmed jämförliga förhållanden.

Det fastställles, att såsom pålagor av undantagsnatur enligt föregående stycke icke äro att betrakta skatter, vilka äro identiska med eller liknande dem, som i det förflutna uttagits i Frankrike under beteckningarna:

- confiscation des profits illicites,
- prélèvement temporaire sur les excédents de bénéfice,
- impôt de solidarité nationale.

Artikel 7.

Med förbehåll för bestämmelserna i avtal till undvikande av dubbelbeskattning skola medborgare tillhörande endera av de Höga Fördragsslutande Parterna inom den andra partens område icke vara underkastade andra eller högre skatter, avgifter eller pålagor, av vad slag det vara må, än dem som uppbäras av de egna medborgarna.

Vad ovan sagts utgör icke hinder för uttagandet, i förekommande fall, av avgifter i samband med uppfyllandet av polisformaliteter eller andra formaliteter, därest dessa avgifter uttagas även av andra länders medborgare; avgifter-

gers; le taux de ces taxes ne pourra être supérieur à celui des taxes perçues sur les ressortissans de tout autre Etat.

Article 8.

Chacune des Hautes Parties Contractantes s'engage à ne prendre, à l'égard des biens, droits et intérêts légalement possédés sur son territoire par les ressortissans de l'autre Partie, aucune mesure de disposition, de limitation ou d'expropriation pour cause d'utilité publique ou d'intérêt général qui ne serait pas applicable, dans les mêmes conditions, à ses nationaux ou aux ressortissans de tout autre Etat. Il en sera de même pour les indemnités auxquelles ces mesures donneront lieu.

Article 9.

Navigation Maritime.

1. Chacune des Hautes Parties Contractantes assurera dans ses ports aux navires et bateaux de l'autre Partie le même traitement qu'à ses propres navires et bateaux en ce qui concerne la perception des droits et des taxes portuaires ainsi que la liberté d'accès aux ports, leur utilisation et toutes les commodités qu'elle accorde à la navigation et aux opérations commerciales pour les navires et bateaux et leurs équipages, les passagers et les marchandises (attribution des places à quai, facilités de chargement et de déchargement, etc.).

2. Il est fait exception aux stipulations du paragraphe précédent en ce qui concerne les services de port et les avantages qui sont ou seront accordés à la pêche nationale ou à ses produits, à des sociétés de sports nautiques ou d'intérêt public ainsi que de façon générale en ce qui concerne les navigations, transports et activités qui sont ou pourront être réservés au pavillon national en application de la législation actuellement en vigueur.

Article 10.

La nationalité des navires et bateaux sera, de part et d'autre, admise d'après

na skola dock icke utgå enligt högre taxa än för medborgare i någon annan stat.

Artikel 8.

De Höga Fördragsslutande Parterna förbinda sig med avseende å egendom, rättigheter eller intressen, vilka inom deras respektive områden lagligen innehavas av medborgare tillhörande den andra parten, att icke vidtaga några åtgärder, innebärande förfogande eller inskränkning eller expropriation för allmännyttigt ändamål eller i det allmännas intresse, om icke åtgärderna under enahanda förhållanden skulle kunna tillämpas beträffande det egna landets medborgare eller beträffande medborgare i varje annat land. Detsamma gäller beträffande ersättning, som skall utgå på grund av sådana åtgärder.

Artikel 9.

Sjöfart.

1. Envar av de Höga Fördragsslutande Parterna skall i sina hamnar tillförsäkra den andra partens fartyg samma behandling som landets egna fartyg i vad avser uttagandet av hamnumgälder och -avgifter, fritt tillträde till hamnarna och dessas begagnande, ävensom förmåner beviljade sjöfarten och handeln för fartyg och deras besättningar, passagerare och last (tilldelning av kajplatser, last och lossningsmöjligheter o. s. v.).

2. Från bestämmelserna i föregående moment undantagas tjänstbarheter i hamnar och förmåner, som äro eller kunna bliva tillerkända den inhemska fiskerinäringen och dess produkter, sällskap för nautisk sport eller allmännyttiga sammanslutningar, ävensom i allmänhet vad som gäller sjöfart, transporter eller verksamhet som med tillämpning av för närvarande gällande lagstiftning förbehållits eller i framtiden må förbehållas fartyg under den egna flaggan.

Artikel 10.

Fartygs nationalitet skall ömsesidigt erkännas på grund av handlingar och

les documents et certificats délivrés à cet effet par les autorités compétentes des Hautes Parties Contractantes conformément aux lois et réglemens de chaque pays.

Les lettres de jauge et autres documents relatifs à la jauge délivrés par l'une des Hautes Parties Contractantes, seront reconnus par l'autre Partie, conformément aux arrangements spéciaux qui pourront être conclus par les deux Parties.

Article 11.

Les navires et bateaux français qui entreront dans un port du Royaume de Suède, et les navires et bateaux suédois qui entreront dans un port de la République Française, à seule fin d'y compléter leur cargaison pour une destination étrangère ou d'en débarquer une partie, apportée de l'étranger, pourront, en se conformant aux lois et réglemens de la Haute Partie Contractante en question, conserver à bord la partie de leur cargaison qui serait destinée à un autre port ou à un autre pays, et la réexportera sans être tenus à payer pour celle-ci aucun droit ou frais sauf les droits de surveillance, lesquels ne pourront, d'ailleurs, être perçus qu'au taux le plus bas fixé pour les navires et bateaux nationaux ou de la nation la plus favorisée.

Article 12.

1. Si un navire ou bateau de l'une des Hautes Parties Contractantes s'est échoué ou a fait naufrage sur les côtes de l'autre, le navire ou bateau et sa cargaison jouiront des mêmes faveurs et immunités que les lois et réglemens des pays respectifs accordent dans des circonstances analogues aux navires et bateaux de la nation la plus favorisée. Il sera donné, dans la même mesure qu'aux nationaux, aide et assistance au capitaine et à l'équipage tant pour eux-mêmes que pour le navire ou bateau et la cargaison.

2. Les objets sauvés d'un navire ou bateau échoué ou naufragé ou de sa cargaison seront restitués au propriétaire ou à son représentant, pourvu que le propriétaire ou son représentant jus-

bevis, som av vederbörande myndigheter i vartdera landet blivit för sådant ändamål utfärdade i enlighet med landets lagar och föreskrifter.

Mätbrev och andra mätningshandlingar, vilka utfärdats av endera av de Höga Fördragsslutande Parterna, skola av den andra parten godkännas i enlighet med de särskilda överenskommelser, som dem emellan må komma att träffas.

Artikel 11.

Franska fartyg som inkomma i Konungariket Sveriges hamnar och svenska fartyg som inkomma i Franska Republikens hamnar endast för att där komplettera last med destination till utlandet eller lossa en del av last medförd från utlandet må, under förutsättning att ifrågavarande Höga Fördragsslutande Parts gällande lagar och föreskrifter efterlevas, behålla ombord den del av lasten, som är bestämd för annan hamn eller annat land, och återutföra densamma utan att därför behöva erlägga någon avgift eller umgäld med undantag för bevakningskostnader, vilka vidare endast må uppbäras enligt den lägsta taxa, som fastställts för landets egna fartyg eller fartyg tillhörande mest gynnad nation.

Artikel 12.

1. Därest fartyg tillhörande endera av de Höga Fördragsslutande Parterna strandar eller lider skeppsbrott vid den andra partens kuster, skola fartyg och last åtnjuta samma förmåner och befrielser som respektive stats lagstiftning under enahanda omständigheter beviljar mest gynnad nations fartyg. Hjälp och bistånd skall lämnas åt befälhavare och besättning såväl för dem personligen som för fartyg och last i samma omfattning som åt landets egna medborgare.

2. Föremål som bärgats från strandat eller skeppsbrutet fartyg eller från dess last, skola återställas till ägaren eller hans ställföreträdare, förutsatt att ägaren eller hans ställföreträdare styrker sin

tifie de son droit dans le délai prévu par la loi. Si lesdits objets ont été vendus le produit net de la vente après déduction, le cas échéant, des droits et taxes de douanes exigibles sera, aux mêmes conditions, mis à la disposition du propriétaire ou de son représentant. Le montant des droits de sauvetage et des autres frais occasionnés par le sauvetage sera calculé d'après les mêmes règles que celles applicables aux nationaux.

3. Il est aussi convenu que les objets sauvés d'un navire ou bateau échoué ou naufragé ne seront assujettis à aucun droit ni taxe de douane, à moins qu'ils ne soient admis à la consommation intérieure.

Article 13.

Tout différend sur l'interprétation ou l'application de la présente Convention qui n'aura pu être résolu entre les Hautes Parties Contractantes par la voie diplomatique ou conformément au Traité de conciliation et d'arbitrage obligatoire signé à Paris, le 3 mars 1928 entre la Suède et la France, sera soumis à la Cour Internationale de Justice.

Article 14.

Pour autant qu'elles visent le traitement de la nation la plus favorisée, les stipulations du présent traité ne seront pas applicables aux faveurs accordées ou qui pourront être accordées par la Suède au Danemark, à la Finlande, à l'Islande ou à la Norvège ou à tous ou plusieurs de ces pays, et par la France à l'Union Française et aux Etats ou territoires avec lesquels elle est en unions douanières ou dont elle assume la responsabilité des relations internationales, tant que les mêmes faveurs n'auront été accordées à aucun autre Etat.

Article 15.

La présente Convention ne s'applique, pour ce qui concerne la France, qu'à la France métropolitaine, à l'Algérie, et aux départements d'Outre-Mer.

Elle pourra à tout moment être étendue, par échange de lettres, aux autres territoires de l'Union Française et aux

rätt inom i lag föreskriven tid. I det fall att föremålen blivit försälda, skola vid försäljningen erhållna medel, med avdrag i förekommande fall för utgående tullavgifter, under enahanda betingelser tillhandahållas ägaren eller hans ställföreträdare. Bärarglön samt övriga av bärgningen betingade utgifter skola beräknas enligt samma grunder som i fråga om landets egna medborgare.

3. Det är vidare överenskommet att föremål som bärgats från strandat eller skeppsbrutet fartyg, icke skola vara underkastade någon tullavgift, såvida de icke införas för förbrukning inom landet.

Artikel 13.

Varje meningsskiljaktighet rörande tolkningen eller tillämpningen av detta avtal, som icke kunnat mellan de Höga Fördragsslutande Parterna lösas på diplomatisk väg eller i enlighet med den i Paris den 3 mars 1928 undertecknade förliknings- och skiljedomstraktaten mellan Sverige och Frankrike, skall underställas den internationella domstolen.

Artikel 14.

I den mån bestämmelserna i detta avtal avse ömsesidig behandling såsom mest gynnad nation, skola de icke äga tillämpning på förmåner, som Sverige tillerkänt eller kan komma att tillerkänna Danmark, Finland, Island eller Norge eller alla eller flera av dessa länder, eller som Frankrike tillerkänt eller kan komma att tillerkänna Franska Unionen eller stater eller områden, med vilka Frankrike befinner sig i tullunion, eller för vilkas internationella förbindelser Frankrike ansvarar, så länge enahanda förmåner icke tillerkänts någon annan stat.

Artikel 15.

Detta avtal är tillämpligt, i vad avser Frankrike, endast på moderlandet, Algeriet och de transoceana departementen.

Avtalet kan när som helst genom skriftväxling göras tillämpligt på Franska Unionens övriga områden samt på

Etats ou territoires dont la France assume la responsabilité des relations internationales.

Article 16.

L'Article 1 du Traité de commerce passé le 30 décembre 1881 entre les Royaumes-Unis de Suède et de Norvège et la France, ainsi que les articles 1 à 8 du Traité de navigation signé le même jour, sont abrogés en ce qui concerne la Suède et la France.

Article 17.

La présente Convention sera ratifiée. Elle entrera en vigueur dès l'échange des instruments de ratification.

Elle aura une durée de cinq ans et restera en vigueur après ce terme, tant que l'une des Hautes Parties Contractantes n'aura pas notifié par un préavis de six mois son intention d'en faire cesser les effets.

Fait à Paris, le 16 février 1954.

K. I. Westman
(L. S.)

Maurice Schumann
(L. S.)

Protocole.

Au moment de procéder à la signature de la Convention d'établissement en date de ce jour, les Plénipotentiaires soussignés sont convenus des précisions suivantes:

1. Dans la présente Convention, le mot »ressortissant» s'applique aussi bien aux personnes morales qu'aux personnes physiques.

2. Aux termes de l'article 4 de la Convention, il faut entendre par »sociétés»: En Suède, les personnes morales suivantes:

Aktiebolag (société par actions), handelsbolag (société commerciale), kommanditbolag (société en commandite), ekonomisk förening (association économique).

En France, les personnes morales suivantes:

les sociétés civiles,
les sociétés en nom collectif,
les sociétés en commandite simple,
les sociétés en commandite par actions,
les sociétés anonymes,
les sociétés à responsabilité limitée.

de stater och områden, för vilkas internationella förbindelser Frankrike ansvarar.

Artikel 16.

Genom bestämmelserna i detta avtal upphävas, i vad avser Sverige och Frankrike, artikel 1 i handelstraktaten den 30 december 1881 mellan de Förenade Konungarikena Sverige och Norge och Frankrike, ävensom artiklarna 1—8 i den samma dag undertecknade sjöfartstraktaten.

Artikel 17.

Detta avtal skall ratificeras. Det träder i kraft med utväxlingen av ratifikationsinstrumenten.

Avtalet skall förbli gällande under fem år och skall därefter förbli i kraft så länge icke någon av de Höga Fördragsslutande Parterna sex månader i förväg delgivit den andra parten sin avsikt att försätta detsamma ur kraft.

Paris den 16 februari 1954.

K. I. Westman
(L. S.)

Maurice Schumann
(L. S.)

Protokoll.

Vid undertecknandet, denna dag, av detta bosättningsavtal hava de Höga Fördragsslutande Parternas befullmäktigade ombud överenskommit om följande förtydliganden:

1. I detta avtal avses med »medborgare» såväl fysiska som juridiska personer.

2. I avtalets artikel 4 avses med »sociétés»:

i Sverige, följande juridiska personer: aktiebolag (société par actions), handelsbolag (société commerciale), kommanditbolag (société en commandite), ekonomisk förening (association économique);

i Frankrike, följande juridiska personer:

sociétés civiles,
sociétés en nom collectif,
sociétés en commandite simple,
sociétés en commandite par actions,
sociétés anonymes,
sociétés à responsabilité limitée.